

Cuvânt înainte

Memoria restituet: *Justinian Marina – patriarbul* – o personalitate remarcabilă a Bisericii Ortodoxe Române în viața căruia trecutul și viitorul se unesc într-o magnifică lucrare a caracterului înnăscut și a proniei divine, vorbim despre caracter înnăscut, deoarece în persoana preotului Ioan Marina se îmbină temeinicia și statornicia țaranului român cu dragostea, dăruirea și jertfelnicia stirpei preoțești din străfundurile istoriei. Atitudinea lui față de Gheorghiu Dej și față de ceilalți evadați din lagărul de la Tg. Jiu trebuie să fie privită ca argument forte al slujirii preoțești ce trebuie să treacă dincolo de categorizările social-politice-confesionale și să aibă în centru omul, această minunăție a creației divine. Când faci binele să nu te lași mânat de dorința de laudă, ci să te aștepți la critici și opoziție, deoarece binele este recunoscut și înțeles doar într-o lume a binelui, încolo (pentru mulți) e nebulie. Dacă citim epitaful patriarhului Justinian, vom înțelege faptul că el știa foarte bine aceste cuvinte și că, din inima copiilor cărora le-a fost dascăl și părinte, a luat puterea inocenței din care răsar cuvintele „îi iert, Te rog sa-i ierți!”.

Lucrarea d-lui doctor Mircea Gelu Buta¹ ne oferă două paliere expositive: un prim palier de prezentare biografică a vieții și slujirii reconstituit din perioada accederii BOR la rangul de Patriarhie și îndeosebi focusată această biografie completivă pe mărturii directe ale mitropolitului Bartolomeu, Cazacu, Paleologu, Cioculescu ș.a.; iar cel de al doilea palier: Adendda, ce cuprinde texte și mărturii despre patriarhul Justinian din partea celor care l-au cunoscut și au avut privilegiul întâlnirii salvatoare cu el, dar și din partea celor care au lansat clișee care nu au nimic cu viața și activitatea sa (Pandrea, Milosz, d.ex.). Construcția în sine are un aer apologetic, dar în fapt este, așa cum îi spune titlul, o suită de însemnări personale ale autorului însoțite de texte de validare a afirmațiilor pronunțate. Aș remarca tentativa de contextualizare amplă a patriarhatului lui Justinian, știri inedite sau edite despre potențiala alegere a lui V. Pârvan, dificultățile și ostilitatea patriarhului Nicodim, o misiune în Rusia cu valoare de catharsis pentru relația Justinian – Nicodim, dar și cu privire la opțiunile lor de stânga, lucruri care limpezesc apele și îl scot în lumină pe patriarhul vizionar Justinian și la înțeleapta sa acțiune de acomodare la context exprimată foarte sugestiv de sintagma spusă episcopului N. Popovici: „ascultă-i (lasă-i să vorbească) și fă cum știi!”.

Palierul doi ar putea fi caracterizat de cuvintele: portrete, întâlniri și acțiuni de manifestare a autonomiei Bisericii sau frânturi din grijile patriarhului Justinian. Modul de construire al textului sugerează faptul că autorul lucrării

¹ Mircea Gelu Buta, Prof. Univ. Dr. Facultatea de Teologie Ortodoxă, UBB Cluj-Napoca, e-mail:butamircea@yahoo.com

sintetizează din lucrări și din mărturii mai ample, sinteza fericit realizată, dar ceea ce este laudabil e faptul că în sine autorul acestor pagini insinuează pentru fiecare dintre noi ideea: citiți forma amplă și judecați/alegeți voi!

De la Convorbiri duhovnicești la știri publicate în reviste, de la textele din revistele centrale bisericești la teza de doctorat a părintelui Tudose, de la cronică la literatură, toate acestea dovedind faptul că patriarhul era prin ceea ce făcea părintele românilor, mai întâi părintele elevilor vâlceni, apoi a orfanilor, elevilor și studenților din Moldova ruinată de război și arsă de secetă, părintele celor pe care i-a trimis în străinătate și mărturisesc fără tăgadă: părintele nostru (al teologilor) Justinian.

O carte care merită să fie receptată ca un ghid de lectură a opiniilor emise despre patriarhul Justinian de la cañonetă și șuetă la biografii și mărturii/documente. Este și un îndemn al laicului de a fi alături de păstoria săi și un bun exemplu de fermitate și judecată a unui slujitor al Bisericii față de politic (fie monarhie sau partid) și față de ideologiile distructive promovate în sânul societății.

Patriarhul Justinian rămâne omul cu judecată gospodărească, cu abilitate diplomatică internațională, cu înțelepciune practică și cu viziune profetică în legătură cu viața bisericească, a fost omul providențial pentru tumultuoasa viață bisericească de după 1945 și finul analist al știrilor și al celor văzute în Rusia: „peste 50 de ani despre Marx și Engels se va vorbi ca și despre niște neînsemnați filosofi”, să fi întrezărit extensiunea perioadei? Poate, în orice caz nu era nici susținător al ideii iminenței, nici al celor șase luni și nici al celor cinci ani. A adus un împărat

Pr. Ioan Chirilă

în România atunci când cei care conduceau parcă uitaseră de monarhie de tot, dar a adus un împărat pentru ca în întregul slujirii sale să vorbească despre Împăratul cerurilor, despre Domnul și Stăpânul nostru. Veșnică să-I fie pomenirea! Iar autorului, lauda noastră și cinstire!

De ziua Sfinților Teodot,

Isihie și Nestor

02.03.2019

Pr. Ioan Chirilă, ph.d

2

² Ioan Chirilă, Preot Prof. Univ., Președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, e-mail: ioanchirilă62@gmail.com